

Enebakk kommune
v/skogbrukssjef Ottar Slagteren
postmottak@enebakk.kommune.no

Oslo 26. februar 2021

Anmodning om kontroll av etterlevelse av markaforskriften og annet skogbruksreglement på eiendommen Børter

Østmarkas Venner (ØV) har mottatt flere klager fra turgåere på uvanlig mye hogst i nordøstre del av eiendommen Børter, nærmere bestemt vest for Fudalen og Bikkjetjern – Helletjerna. Hogsten ble gjennomført i flere omganger, i all hovedsak i 2018. Det spesielle er at området hvor hogstene er foretatt er meget stort. Det står igjen kun spredte grupper av trær på koller og rundt myrer, og mye enkeltrær. Det har dessuten vært en utstrakt bruk av gravemaskin for å bedre framkommeligheten for hogstredskapen. Den blåmerkede stien som går igjennom området er delvis restaurert, men er fortsatt preget av hjulspor og store mengder kvist. Vedlagte bilder som er tatt med drone viser omfanget av hogsten. Den gir inntrykk av en stor flatehogst, mye større en den maksimale størrelsen på 30 daa som gjelder for Østmarka.

For å vurdere mulige ulovligheter, har ØV sett nærmere på følgende skogbruksregelverk: 1) [markaforskriften](#), 2) [forskrift om bærekraftig skogbruk](#) og 3) Norsk PEFC [skogstandard](#).

Er hogsten en overtredelse av markaforskriftens krav til størrelse?

Markaforskriften § 4-2 (størrelse på hogstflater)

Størrelsen på foryngelsesflater skal begrenses og tilpasses landskapets former og linjer samtidig som en rimelig sikring av flatekanter legges til grunn for hogstføringen. I ller og dalsider bør flater fortrinnsvis ha størst utstrekning langs kvotene.

I Gjelleråsmarka, Østmarka, Sørmarka, Svartskog, øvrige skogområder i Oslo, Asker og Bærum kommuner samt skogområdene i Nittedal vest for RV 4 bør flatestørrelsen ikke overstige 30 daa. Ved flatehogst i andre områder i Marka bør flatestørrelsen ikke overstige 50 daa. Ved utvidelse av eksisterende flater bør ikke summen av nye og eldre flater overstige henholdsvis 30 og 50 daa.

Markaforskriften definerer ikke hva som skal forstås med en hogstflate, men en logisk definisjon av flatehogst er en hogst som har fjernet alt økonomisk nyttbart virke på et gitt areal. Flatehogst kan i prinsippet være fra to dekar og oppover. Flater under 2 dekar sikrer normalt naturlig foryngelse fra kantene.

De utførte hogstene på Børter har ikke fjernet absolutt alt nyttbart virke og kan derfor ikke sies å være rene flatehogster. Det er satt igjen flere nyttbare trær, ofte i spredte grupper, men i såpass lite antall at det ikke kan sies å være en lukket hogst. Utfra definisjonen nedenfor vil vi karakterisere hogstene som åpne hogster, en mildere form for flatehogst.

Litteraturen har følgende definisjoner av ulike hogstformer som vi har samlet her:

Gruppehogst, småflatehogst:	Foryngelse av smågrupper (opptil 2 dekar). Ved gruppehogst utvides småflatene etter hvert, til hele bestandet er forynget.
Gjennomhogst:	Hogst av smågrupper av større trær i sjiktet skog med sikte på å få mindre trær opp i drivverdige dimensjoner
Frørestilling:	Åpen hogstform. Ved hogst settes det igjen 1-15 frøtrær pr. dekar for å sikre naturlig foryngelse av furu. Mye nyttet for furubestand.
Bledningshogst:	Skogbehandling som går ut på at trær av alle aldre og dimensjoner skal stå om hverandre, enkeltvis eller i grupper, slik at driftsenheten alltid er flersjiktet og fleraldret. Ved bledningshogst tar en ut trær i alle sjikt, og gjør ungskogpleie, tynning og foryngelse i ett og samme inngrep. Jfr. gjennomhogst.
Lukkede hogster:	Hogster som enten er begrenset til et areal på maksimalt 2 dekar, eller hvor det etter hogst står igjen minst 16 trær pr dekar. Omfatter hogstformer som bledningshogst, skjermstillingshogst, gruppehogst og fjellskoghogst.
Plukkhogst:	Skiller seg lite fra hogstformen gjennomhogst, men med større vekt på å ta ut utvokste trær.
Skjermstilling, skjermstillingshogst:	En foryngelse med frøtrær, men tettere enn frørestilling. Anslagsvis 16 - 40 trær per dekar. Skjermstilling skal både gi ly og frø til foryngelse, frørestilling skal bare gi frø.
Tynning:	Hogst av trær som er så store at de gir tømmer eller annet nyttbart virke. Tynning tar først og fremst sikte på gi de gjenstående trærne bedre utviklingsmuligheter og er en viktig del av bestandspleie.

Ut ifra ovenstående oversikt vil vi definere den utførte hogsten som åpen da vi mener at det er færre enn 16 trær per dekar igjen på arealet. Vår konklusjon er at arealet - som kan defineres som åpen hogst - er såpass stort at det klart overskrider tillatt arealstørrelse på 30 dekar jf. markaforskriften § 4-2.

Vi anmoder skogbrukssjefen om å kontrollere om kravene i markaforskriften til størrelse på hogstflater er overholdt.

Overholder hogstene krav til kantsoner?

Markaforskriften er klar på at det skal settes igjen kantsoner mellom de enkelt hogstflatene for å begrense flatestørrelsen. Ved hogsten på Børtereieendommen er det satt igjen grupper av trær, men vi kan ikke karakterisere dette som tilfredsstillende kantsoner mellom flatene. Helhetsinntrykket er en kjempestor flate.

Markaforskriften sier i «§ 3-3 (kantsoner) *Kantsoner har en rekke økologiske funksjoner og tjener flere formål knyttet til friluftsliv, naturmiljø og landskap. Skjøtsel og hogst i slike soner mot veger, stier, elver, bekker, vann, myr, fuktskog og innmark skal skje med sikte på å ivareta disse funksjoner og formål.* Vårt inntrykk er at skogeier ikke har tilfredsstilt krav til kantsoner mot andre naturtyper og stier/veier.

I Forskrift om berekraftig skogbruk heter det blant annet i § 5: *Ved hogst skal det setjast igjen minst 5 stormsterke tre pr. hektar som livsløpstre, helst i grupper. Livsløpstrea skal primært veljast blant dei eldste trea.* Dette hensynet synes å være godt ivaretatt i de omdiskuterte hogstene, bortsett fra at de eldste trærne ikke er gjensatt som livsløpstrær.

Videre heter det i samme paragraf om kantsoner at «*Ved hogst i kantsoner mot vatn og vassdrag og mellom skog og anna mark skal kantsona sin økologiske funksjon takast vare på.*» Kantsonebredden skal ifølge PEFC-skogstandarden normalt settes til minst 10 -15 meter (ca en trehøyde). Vårt klare inntrykk er at de gjenstående enkeltrær og grupper av trær ikke kan defineres som kantsoner da den økologiske funksjonen ved de gjenværende trærne i all hovedsak må sies å være borte. Det er dog positivt at det er satt igjen grupper av trær på koller og høyder.

Vi anmoder skogbrukssjefen om å kontrollere om ulike krav til kantsoner er overholdt.

Overholdes krav til forynging?

Vi er også kjent med at skogeieren som prinsipp ikke planter til skogen etter hogst, noe som også strider mot forskriften om berekraftig skogbruk § 7 Krav til forynging: *Skogeigar skal gjennomføre nødvendige tiltak for å sikre tilfredsstillande forynging innan tre år etter hogst. Dersom forynginga skal skje ved planting skal ho vere gjennomført innan tre år etter hogsten.* Spørsmålet er om skogeier med denne hogstformen gjennomfører «nødvendige tiltak». Naturlig foryngelse er i seg selv å foretrekke, men i nevnte tilfelle kan vi ikke se at det er lagt til rette for naturlig foryngelse da det er for store avstander mellom frøbærende trær.

Vi anmoder skogbrukssjefen om å kontrollere om krav til foryngelse er tilfredsstillende fulgt opp.

Overholdes krav til rydding av kvist og hogstavfall?

Vi vil også anføre et mulig brudd på markaforskriftens §3 -5 om krav til rydding av kvist og hogstavfall der det heter: «*Etter ungskogpleie, tynning og foryngelseshogst skal bekker, elver, vann og myrer være tilfredsstillende ryddet for kvist og annet hogstavfall. Dette gjelder også vanlig benyttede stier, løyper og andre ferdelsårer, jfr. skogbrukslovens § 16, 3. ledd. Rydding skal skje snarest mulig etter avsluttede arbeid.*» Etter det vi har fått opplyst var den blåmerkede stien gjennom hogstfeltene delvis forsvunnet, men er nå ryddet av frivillige fra DNT/Skiforeningen.

Vi anmoder skogbrukssjefen om å vurdere om grunneiers plikt til å rydde stiene etter markaforskriftens §3 – 5 er overholdt.

Oppsummering

Østmarkas Venner anmoder om at skogbrukssjefen i Enebakk utfører en lovlighetskontroll av om de utførte hogstene som foran er beskrevet er gjennomført i henhold til gjeldene forskrifter og PEFC-skogstandard.

Elektronisk godkjent

Med vennlig hilsen

Helga Gunnarsdóttir
styreleder

Sigmund Hågvar
leder av skogutvalget

Vedlegg: Bilder fra området hvor hogstene er utført

Bilde 1 tatt mot SØ. Vannet i bakgrunnen er Bikkjetjern. Vannet til venstre er søndre Helletjern. Kraftlinja synes så vidt nederst i bildet.

Bilde 2 tatt mot sør. Veien på bildet går sørover mot Auretjern.

Bilde 3 viser Solbergputten. Tatt mot SØ.

Bilde 4 viser Solbergputten. Tatt mot SØ.

Bilde 5 også tatt mot SSØ (å dømme ut fra skyggen på trærne). Ingen klare terrengdetaljer, men skimter en vei i bakgrunnen (som på 2). Dronen ligger lavere, så ikke lett å ta detaljene.